

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΑΣ / Ο ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

“Άνοιξε τώρα τὸ χέρι”.

Ἀνοίγω τὸ χέρι.

“Δώσε τὸ κλειδί στὸν ἄνθρωπο”.

Τεντώνω τὸ χέρι καὶ δίνω τὸ κλειδί.

“Πάρε αὐτὸ πού σοῦ δίνει”.

Ὁ ἄνθρωπος μοῦ δίνει ἓνα κουτί. Τὸ παίρνω.

“Πές “εὐχαριστῶ” ”.

“Εὐχαριστῶ”, λέω.

“Τώρα γύρνα πρὸς τὸ μονοπάτι καὶ περπάτα ἀργά”.

Στρέφομαι πρὸς τὰ πίσω καὶ ἀρχίζω νὰ βηματίζω στὸ “μονοπάτι”, ἂν ὀνομάσουμε “μονοπάτι” τὴν χαραγμένη διαδρομὴ μέσα στὸ προαύλιο. Περνάω ἓνα ἀνάχωμα, (θὰ μπορούσα νὰ πῶ: ἓνα μικρὸ λόφο). Τὸ περικλειστο τοπίο ἔχει ἀπομείνει ἐπὶ χρόνια ἀπεριποίητο. Σιγὰ σιγὰ σχηματίστηκαν μέσα του ὑψώματα καὶ γοῦβες. Σιγὰ σιγὰ βλάστησαν δέντρα. Δίπλα στὸ ποτάμι, πού κόβει τὸ προαύλιο στὰ δύο, φυτρώνουν βοῦρλα, λυγαριές καὶ καλάμια.

Τὸ κουτί πού μοῦ ἔδωσε ὁ ἄνθρωπος εἶναι βαρὺ. Φτιαγμένο ἀπὸ θαμπὸ μολύβι φέρει, στὸ καπάκι, μιὰ κλειδαριά. Δέν ξέρω τί περιέχει, ἀλλὰ θὰ συνεχίσω νὰ τὸ κρατῶ, ὅσο οἱ ὀδηγίες δέν μέ ἀναγκάζουν νὰ τὸ ἀφήσω. Τὸ κουνῶ ἐλαφρὰ μὴπως καὶ ἀκουστεῖ κανένας ἦχος μὴπως καταλάβω τί κρύβει στὸ ἐσωτερικὸ του. Δέν ἀκούγεται ὅμως τίποτα. Περπατῶ στὸ μονοπάτι. Χώθηκα ἀνάμεσα στὰ δέντρα.

“Σταμάτα τὸ περπάτημα”, λέει ἡ φωνή.

Σταματῶ.

“Ἄσε στὸ χῶμα ὅ,τι σοῦ ἔδωσε ὁ ἄνθρωπος”.

Ἀφήνω τὸ κουτί. Μὲ τρώει ἡ περιέργεια νὰ μάθω τί ἔχει μέσα.

“Σήκω ὄρθιος”.

Σηκώνομαι. Μένω ἀκίνητος, κοιτάζω τὰ σύννεφα, τεντώνω τὰ χέρια στὸ πλάι προσέχω ὅτι ἡ φωνὴ σιωπᾶ καὶ μάλιστα ἡ διάρκεια τῆς σιωπῆς εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀναμενόμενη. Συμβαίνει καμιά φορά κι αὐτό. Προφταίνω τότε νὰ σκεφτῶ κάτι ἢ ἐπίσης –καμιά φορά- προφταίνω νὰ κάνω κάτι. Ἡ φωνὴ εἶπε “σήκω”, δέν εἶπε “μείνε ἀκίνητος”. Μπορῶ λοιπόν, χωρὶς νὰ παραβῶ καμιά ὀδηγία, νὰ κινηθῶ πρὸς τὴν κατεύθυνση πού θέλω.

Θέλω ὅμως νὰ κινηθῶ πρὸς κάποια κατεύθυνση; Ἄν εἶμαι εἰλικρινής, αὐτὸ πού θέλω εἶναι νὰ σκύψω πάλι πρὸς τὸ χῶμα, νὰ ἀνοίξω τὸ κουτί. Κάνοντας κάτι τέτοιο πάλι, ἴσως περιφρονῶ τὴν τελευταία **ὑπόδειξη** πού ἔλεγε “σήκω ὄρθιος”. “Σήκω ὄρθιος”

σήμαινε άραγε: “Ίσιωσε τὸ σῶμα”; Τότε ὑπάκουσα ἤδη σὲ αὐτὴν τὴν ἐντολή, σηκώθηκα ὄρθιος καὶ τώρα μπορῶ νὰ δώσω στὸ σῶμα μου ὅποια στάση ἐπιθυμῶ, ἀκόμη καὶ τὴν σκυφτὴ στάση μπροστὰ στὸ κουτί. Ἄν ὅμως “σήκω ὄρθιος” σήμαινε “μεῖνε ὄρθιος” ἢ “μεῖνε μακριὰ ἀπὸ τὸ κουτί”, τότε, ὁμολογουμένως, ἡ ἐπιστροφή πρὸς τὸ κουτί σημαίνει ἀνυπακοή στὴν φωνὴ καὶ εὐθεία ἀντιπαράθεση **μ' αὐτήν**. Δὲν ἔχω ὄρεξη γιὰ ἀντιπαράθεση· πόσο μάλλον πού ἔχω τὴν ὑποψία ὅτι τὸ κουτί εἶναι κλειδωμένο. Σκέπτομαι νὰ μείνω πρὸς τὸ παρὸν ἀκίνητος, περιμένοντας νέα ὁδηγία καὶ ἐξετάζοντας –στὴ διάρκεια τῆς ἀναμονῆς- τίς δυνατότητες πού ἔχω γιὰ μικροκινήσεις.

Οἱ ἰδέες πού ἔρχονται στὸ νοῦ μου κατὰ καιροὺς δὲν ἔχουν βέβαια ἰδιαίτερη σημασία. Περνοῦν μπροστὰ μου ὅπως περνᾷ ὁ χρόνος, δὲν ἀφήνουν τελικὰ τίποτε γραμμένο ὅπουδῆποτε: εἶναι ἀπλές ἰδέες πού παρήλθαν· ἀκόμη περισσότερο: εἶναι ἰδέες ἀκριβῶς ἐπειδὴ παρήλθαν, τέλειωσαν, ἔσβησαν. Ἐνίοτε εἶναι προσπάθειες νὰ καταλάβω “τὸ πνεῦμα” τῆς φωνῆς. Ταξιδεύουν ὅπως τὰ περαστικά σύννεφα καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ προξενοῦν βροχές οὔτε κεραυνούς. Ὁ χρόνος μου εἶναι γεμάτος ἰδέες ἀλλὰ τὰ γεγονότα πού συμβαίνουν στὸν χρόνο δὲν ἐπιρραζόνται ἀπὸ τίς ἰδέες, δὲν ἐπιρραζόνται ἀπὸ τίς “δικές μου” σκέψεις; ἡ φωνὴ –μόνη αὐτή- ὀργανώνει τὰ γεγονότα, ἡ φωνὴ καθορίζει τὴ συμμετοχὴ μου στὶς καταστάσεις. Ἐκείνη διατάζει, ἐγὼ ἐκτελῶ τίς ἐντολές της. Ἐκείνη ἀναλαμβάνει νὰ φέρνει εἰς πέρας τίς πιὸ μικρές κινήσεις μου, ἀναλαμβάνει ἐπίσης νὰ διαμορφώνει τὴν συμπεριφορὰ μου στὶς δύσκολες περιστάσεις· δὲν ἀφήνει περιθώρια γιὰ κατρακύλισμα στὸν “δικὸ μου” κόσμο. Καὶ τώρα ἀκόμη, πού ἀναπτύσσω πάλι σκέψεις, ἀπορῶ πῶς δὲν μὲ διακόπτει.

Σὰ νὰ τὸ ἔξερα:

“Μὴν σκύψεις”, λέει ἡ φωνὴ. “Δὲν ἔχει νόημα νὰ σκύψεις. Κοίταξε τὴ σκάλα στὸ δεξι σου χέρι”.

Ἡ φωνὴ βλέπει. Διαπίστωσα ἀπὸ παλιά μάλιστα ὅτι βλέπει παραπάνω ἀπ’ ὅσα βρίσκονται μπροστὰ μου, μπορεῖ νὰ δεῖ –νομίζω- ὅλες τίς ἀνόητες διανοητικές μου διαδρομές· μπορεῖ νὰ τίς ἐμποδίσει ἢ –πιὸ σπάνια- νὰ τίς ἐγκρίνει καὶ νὰ τίς ἐπισφραγίσει.

Κοιτάζω τὴν “σκάλα”. Πρόκειται γιὰ κλιμακωτὸ μονοπάτι περισσότερο παρὰ γιὰ “σκάλα”. Κάποιες ὄρθιες πέτρες συγκρατοῦν τὸ χῶμα καὶ δίδεται ἡ ἐντύπωση τῆς βαθμιδωτῆς ἀνηφοριᾶς. Δεξιὰ κι ἀριστερὰ φυτρώνουν θάμνοι.

“Τώρα ἀνέβα τὴ σκάλα”.

Κάνω ὅπως λέει ἡ φωνὴ. Βγαίνω σὲ κάποιο χῶρο πού θυμίζει ξέφωτο: γύρω μου τὰ δέντρα σχηματίζουν κύκλο, στὴ μέση ἀποκαλύφθηκαν κάτι βράχια. Ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζει. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἔρχομαι ἐδῶ. Πρὸς τὴν ἀνατολή, –ἀπὸ ἐδῶ πού βρίσκομαι- μέσα ἀπὸ ἓνα ἄνοιγμα ἀνάμεσα στὰ δέντρα φαίνεται τὸ

κομμάτι του κτίσματος που έχει καταρρεύσει: φαίνεται τό ρήγμα τῆς κτιριακῆς μάζας καί διά μέσου τοῦ ρήγματος διακρίνεται κάποια εικόνα ἀπό τήν θεά ἐκτός προαυλίου: ἡ συνέχεια τοῦ ποταμοῦ, ἕνα ἀπόσπασμα τῆς ὀμαλῆς πλαγιᾶς καί ἡ ἐκβολή τοῦ ποταμοῦ στήν θάλασσα. Θά μπορούσα νά πάω κάποτε πρὸς τὰ ἐκεῖ, δέν ὑπάρχει πόρτα πού φράσσει τόν δρόμο. Μεγάλωσα στό προαύλιο, ἔζησα στό προαύλιο ἐπὶ τόσα χρόνια: δέν ἐπιθυμῶ νά ἀλλάξω διαμονή. Ἀλλά μ' ἀρέσει νά σκέπτομαι ὅτι κάποτε θά ταξιδέψω πρὸς τὰ ἐκεῖ. Περιμένω τῆ φωνή· περιμένω νά μοῦ ζητήσει ἐκείνη νά ἀναλάβω κάποια δράση ἐκτός προαυλίου.

Προσπαθῶ νά θυμηθῶ τόν ἄνθρωπο πού μοῦ ἔδωσε τό κουτί. Πιθανῶς ἔχουμε ξανασυναντηθεῖ ἀλλά δέν θυμᾶμαι καθόλου πότε, δέν θυμᾶμαι καθόλου πῶς. Τό μισοχαλασμένο κτίσμα πού περιβάλλει τό προαύλιο δέν εἶναι ἀκατοίκητο. Ἔχει τύχει νά πλησιάσω τό κτίσμα, νά τό δῶ ἀπό κοντά. Ὅρισμένα τμήματά του θυμίζουν φωλιές ἐντόμων πού βρῖσκει κανεῖς ἂν σηκώσει μιὰ βαριά πέτρα ἀπό τό χῶμα: ἄνθρωποι κινοῦνται ἀργά, πολλοὶ ἄνθρωποι, ἔχουν τό χρῶμα τοῦ κτίσματος, εἶναι γκριζοὶ ἢ σκουροκόκκινοι σάν νά γεννηθῆκαν ἀπό τὰ μισογκρεμισμένα τοῦβλα καί τήν ξεραμένη λάσπη. Ἐκεῖνος πού μοῦ ἔδωσε τό κουτί δέν ἔμοιαζε μέ αὐτούς. Ἦταν καθαρός, θά μπορούσε νά πεῖ κανεῖς πῶς ἦταν φτιαγμένος ἀπό φῶς. Ἄν τόν ἔχω ξαναδεῖ, νομίζω πῶς ὅταν τόν εἶδα -ἂν τόν εἶδα- δέν ἦταν ἔτσι. Δέν θυμᾶμαι νά ἔχω ξαναδεῖ ἄνθρωπο ἔτσι φωτισμένο, ἂν καί πλησιάζω σπάνια τό κτίσμα. Συναντᾶω σπάνια ἀνθρώπους. Οἱ ἐντολές πού λαμβάνω ἀπό τήν φωνή μέ ἐμπλέκουν σέ δραστηριότητες μέσα στόν χῶρο τοῦ προαυλίου, πού -ἄς σημειωθεῖ- δέν εἶναι εὐκαταφρόνητος σέ μέγεθος. Ἡ φωνή μέ κρατᾶ σέ ἀπόσταση ἀπό τούς ἀνθρώπους καί ἀπό τό κτιριακό σῶμα.

Κοιμᾶμαι συνήθως στό ἀντίσκηνο, ἀλλάζω συχνά τή θέση του. Συνήθως ἡ φωνή μέ καθοδηγεῖ νά τό σπῆνω δίπλα στό ποτάμι πού κόβει τό προαύλιο στά δύο. Ὅταν ὁ καιρός εἶναι καλός ξαπλώνω ἔξω, κάτω ἀπό τόν οὐρανό. Ἔχει ὑγρασία καί κουνούπια. Ἀνάβω φωτιές. Κρατᾶω εἰδικές λάμπες πού ἀπομακρύνουν τὰ ἕντομα. "Βλέπεις μιὰ μεγάλη βούρτσα – παπούτσι στόν οὐρανό;".

Στρέφομαι πρὸς τόν οὐρανό ἀλλά δέν βλέπω τίποτα τέτοιο.

"Θά ἔπρεπε νά τήν βλέπεις. Θά τήν δεῖς. Τώρα τήν βλέπεις".

Πράγματι –νά! – τώρα τήν βλέπω. Εἶναι μιὰ βούρτσα μαλλιών πού ἀναπτύσσεται ὅπως ἡ σόλα πάνω σέ ἕνα κανονικό σανδάλι. Ἡ φωνή κάνει συχνά τέτοια κόλπα, δέν κατάλαβα ποτέ γιατί. Ἴσως ἐπιχειρεῖ νά μέ ἐντυπωσιάσει μέ τίς δυνάμεις της. Ἴσως πάλι θέλει νά μοῦ ἀποσπάσει τήν προσοχή ἀπό τό κουτί.

Μετακίνησα τὸ ἀντίσκηνο κοντὰ στὴν γέφυρα κατὰ τὶς ὑποδείξεις. Ἀπὸ τὴν ἀντίπερα ὄχθη βλέπω στημένο ἄλλο ἀντίσκηνο ὅμοιο μὲ τὸ δικό μου. Ἀπόψε ἔχει φεγγάρι, δὲν φυσάει καθόλου, ὁ γείτονάς μου, ἀπέναντι, ἄναψε φωτιά.

“Βάδισε πρὸς τὴν γέφυρα”, λέει ἡ φωνή.

Εἶμαι κουρασμένος. Σηκώνομαι μὲ δυσκολία. Ὑπακούω πάντως καὶ βαδίζω πρὸς τὴν γέφυρα.

“Πέραν τώρα τὴν γέφυρα”.

Τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ γυαλίζουν στό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Περνάω τὴν γέφυρα.

“Προχώρησε πρὸς τὸ γειτονικό ἀντίσκηνο”.

Προχωράω. Δίπλα στὴν φωτιά κάθεται ὁ ἄνθρωπος πού μοῦ ἔδωσε τὸ κουτί. Δὲν ἀποδίδει προσοχή στὴν παρουσία μου. Φωτίζεται ἀπὸ τὴν φωτιά καὶ φωτίζει τὴν φωτιά, σὰν νὰ τὴν φτιάχνει μὲ τὰ μάτια του. Τελικά λέει:

“Μοῦ δώσατε τὸ κλειδί”.

Μὲ μιά ἀργή κίνηση τοῦ χεριοῦ δείχνει τὸ κλειδί πού τοῦ ἔδωσα πρὶν λίγο: τὸ κρέμασε ἀπὸ τὸ κλαρί τοῦ πιό κοντινοῦ δέντρου. “Μοῦ δώσατε τὸ κλειδί”, ἐπαναλαμβάνει, “ὅμως μοῦ πήρατε τὸ κουτί”.

“Πές: “τὸ ξέρω” “, μὲ προτρέπει ἡ φωνή.

“Ξέρετε ὅτι μοῦ πήρατε τὸ κουτί, ξέρετε ἐπίσης ποῦ βρίσκεται τὸ κουτί. Εἶναι στὴν σκηνή σας;”.

“Πές: “ὄχι” “, λέει ἡ φωνή.

“Ὅχι”.

Ὁ ἄνθρωπος πού μοῦ ἔδωσε τὸ κουτί ζαρώνει τὸ κούτελο καὶ συνοφρυώνεται.

“Ποῦ τὸ ἀφήσατε τότε;”.

“Τὸ ἄφησα κάπου ἐκεῖ. Περπάτησα καὶ μετὰ ἔστριψα...”.

“Πές: “δὲν θυμᾶμαι”, μὲ διακόπτει ἡ φωνή.

“Ὀμως”, λέω, “παράξενο! Κάτι μὲ ἐμποδίζει νὰ ἀνακαλέσω τὸ συγκεκριμένο μέρος. Δὲν θυμᾶμαι ποῦ τὸ ἄφησα. Ξέχασα ποῦ τὸ ἄφησα”.

“Ξεχάσατε!”.

“Πές: “ναί, δὲν θυμᾶμαι”.

“Δὲν θυμᾶμαι”.

Ὁ ἄνθρωπος ξέρει πῶς τοῦ λέω ψέματα, ὡστόσο δὲν μὲ παρεξηγεῖ. Τὸ βλέμμα του, πού ὡς τώρα κοιταζε τὴν φωτιά, στρέφεται πρὸς ἐμένα ὅλο κατανόηση καὶ συμπόνια.

“Καὶ τώρα πές: “εἶναι ἀργά, καλύτερα νὰ ξεκουραστοῦμε, καληνύχτα σας” “.

“Εἶναι ἀργά, καλύτερα νὰ ξεκουραστοῦμε, καληνύχτα σας”.

Ὁ ἄνθρωπος σκύβει πάλι στὴν φωτιά. Δὲν λέει τίποτα.

“Κάνε μεταβολή”.

“Περπάτησε πρὸς τὴν γέφυρα”.

“Πέρα τήν γέφυρα”.

“Μπέσ στή σκηνή σου”.

Κάνω ὅ,τι λέει ἡ φωνή.

Μέ ξυπνάει ὁ ἦχος τῆς κουκουβάγιας κοντά στό αὐτί μου. Ἡ ὑγρασία εἶναι διαπεραστική. Κάνει κρύο. Τό νερό τοῦ ποταμοῦ γουργουρίζει σιγανά πάνω στά βράχια.

“Ξανακοιμήσου”, λέει ἡ φωνή.

Δέν μέ παίρνει ὁ ὕπνος.

“Στρίψε ἀπό τό ἄλλο πλευρό καί ξαναδοκίμασε”.

Στρίβω ἀπό τό ἄλλο πλευρό, ὅμως πάλι δέν μέ παίρνει ὁ ὕπνος. Ἀνασηκώνομαι.

“Μή σηκωθείς ὄρθιος. Ξάπλωσε”.

Σηκώνομαι ὄρθιος. Δέν ξαπλώνω. Ἡ φωνή, καμιά φορά, ἀδιαφορεῖ ἐπιδεικτικά γιά τήν κατάστασή μου.

“Ξάπλωσε ξανά”.

Ὅχι. Δέν θά ξαπλώσω ξανά. Στέκομαι ὄρθιος.

“Γύρνα στό κρεβάτι”.

Δέν τό κάνω.

“Μήν πλησιάζεις πρὸς τήν ἔξοδο τῆς σκηνῆς”.

Πλησιάζω πρὸς τήν ἔξοδο τῆς σκηνῆς καί μάλιστα ἐτοιμάζομαι νά βγῶ ἔξω.

“Μή βγαίνεις ἔξω”.

Προχωράω κιόλας πρὸς τή γέφυρα. Τό φεγγάρι σέ λίγο θά δύσει.

“Γύρνα πίσω”.

Δέν γυρίζω πίσω.

“Μήν διασχίσεις τή γέφυρα”.

Κινοῦμαι ἤδη πρὸς τό ξένο ἀντίσκηνο. Ὁ ἄνθρωπος πού μοῦ ἔδωσε τό κουτί κοιμᾶται στό ὕπαιθρο. Εἶναι καλά σκεπασμένος ἀλλά, καί πάλι, ἀπορῶ πῶς δέν κρυώνει. Ἀπό πάνω του κρέμεται ἡ κλωστή μέ τό κλειδί.

“Κρατήσου μακριά. Μήν ἀκουμπήσεις τό κλειδί. Ἄφησε κάτω τό κλειδί”.

Παίρνω τό κλειδί. Στρέφομαι πρὸς τή γέφυρα. Περπατάω πιό γρήγορα τώρα.

Εἰσπνέω μέ ὀρμή τόν ἀέρα τῆς νύκτας πού μέ ζαλίζει. Τρέχω πρὸς τό μονοπάτι.

Εἶναι σκοτεινά. Ὡστόσο τό φῶς τῆς σελήνης εἶναι ἀρκετό γιά νά βρῶ τό δρόμο.

Χώνομαι πάλι ἀνάμεσα στά δέντρα, περνάω δίπλα στό ἀνάχωμα, τσαλαβουτάω στή λάσπη.

“Μακριά ἀπό τό κουτί!”, λέει ἡ φωνή.

Ἐγώ πλησιάζω τό κουτί.

“Τώρα πρόσεξε: μήν βάλεις τό κλειδί στήν κλειδαριά. Μήν ἀνοίξεις τό καπάκι”.

Φέρνω τὸ κλειδί στήν κλειδαριά· βάζω τὸ κλειδί στήν κλειδαριά καί ἀνοίγω τὸ καπάκι: Τὸ κουτί εἶναι ἄδειο. Ἡ παλάμη μου διατρέχει τίς ἐσωτερικές παρειές του πού εἶναι λείες σά νά εἶναι περασμένες μέ κερί.

Μέσα, στό σκοτάδι, κατεβαίνω πρὸς τὸ νερό. Τὸ φεγγάρι κρύβεται. Κλείνω τὸ κλειδί μέσα στό κουτί –τὸ καπάκι ἀσφαλίζει- καί πετάω τὸ κουτί στό ποτάμι. Κάθομαι σέ μιὰ πέτρα, ἀκούω τὸ κουτί πού χτυπάει στά βράχια, ὄλο καί πιό μακριά, παρασυρμένο ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ νεροῦ. Γιά μιὰ στιγμή νόμισα πὼς ἦταν ἡ τελευταία φορά πού ἄκουσα τὴν φωνή νά μιλάει. Ἀλλά ἔκανα λάθος.

“Βλέπεις τὸ γούνινο φλυτζάνι στὸν οὐρανό;”.

Στρέφομαι πρὸς τὸν μαῦρο οὐρανὸ ἀλλά δὲν βλέπω τίποτα τέτοιο.

“Θά ἔπρεπε νά τὸ βλέπεις. Θά τὸ δεῖς. Τώρα τὸ βλέπεις”.